Enkel innføring i kirurgi og bruk av laser på hudtilstander

Keyvan Nouri, red.
Dermatologic surgery
 Step by step. 450 s, tab, ill. Chichester:
 Wiley-Blackwell, 2012. Pris GBP 120
 ISBN 978-1-4443-3067-0

Denne boken er interessant for fagpersoner som ønsker mer kunnskap om problemstillinger i hud som behandles med kirurgi eller laser. Målgruppen er primært dermatologer, men i forhold til norsk praksis tar forfatterne for seg behandlinger som tradisjonelt strekker seg langt inn i plastikkirurgien. De beskriver også enklere prosedyrer som bør kunne gjøres av generelle kirurger og allmennpraktikere. Mange av behandlingene som beskrives, er kosmetiske prosedyrer som kun utføres i privat regi.

Det er 113 medforfattere, hvorav nesten alle er dermatologer ved universitetssykehus eller private klinikker i USA. De fem hoveddelene dreier seg om dermatologisk kirurgi, rekonstruktiv kirurgi, kosmetisk kirurgi, laser og andre aspekter relatert til dermatologisk kirurgi. Totalt er det 62 kapitler. Boken har generelt gode bilder, figurer og tabeller og innbefatter en DVD, hvor man tar for seg 74 av de mest sentrale prosedyrene.

Den første delen om dermatologisk kirurgi har basiskapitler som omhandler ansiktsanatom, kirurgisk utstyr, anestesi, kirurgisk teknikk, elektro- og kryokirurgi, biopsitagning, Mohs' kirurgi, hudtransplantater, kirurgi på negl og mørk hud, i tillegg til komplikasjoner. De mest sentrale aspektene beskrives bra, men det burde vært noen flere figurer eller bilder, eventuelt en DVD av basalkirurgiske teknikker og delhudstransplantasjon, da dette er viktige områder som ikke alltid er like lett å beskrive med tekst.

Den andre delen om rekonstruktiv kirurgi innbefatter basale prinsipper, med hovedvekt på lokale vevslapper og spesialteknikker tilpasset rekonstruksjon ansikt, truncus og hånd. Tekstbeskrivelsen av de lokale lappene er bra, men det hadde vært ønskelig med noen oversiktlige figurer som beskriver disse teknikkene bedre. Bildene som viser bruk av lokale lapper, er ikke alltid like enkle å forstå. I tillegg blander man noen ganger begrepene mellom de ulike lappene. De spesifikke rekonstruksjonskapitlene gir en enkel oversikt, men dette er et så omfattende område at mange teknikker som også vanligvis benyttes, ikke er tatt med.

Tredje del, om kosmetisk kirurgi, omhandler de vanligste prosedyrene, for eksempel peeling, øvre øyelokkskirurgi, ansiktsløft og volumsubstitusjon, og er også relativt enkelt beskrevet og egner seg primært til å få en oversikt over behandlingsmuligheter.

Den fjerde delen om laser omhandler bruk opp mot spesifikke tilstander, for eksempel vaskulære og pigmenterte lesjoner, tatoveringer og akne. Den siste delen omhandler relevante temaer til enkelte prosedyrer, for eksempel sårbandasjer og etiske aspekter. Generelt er kapitlene oversiktlige, og forfatterne beskriver ofte punktvis hvordan prosedyrene utføres.

Bidragstyperne dekker et stort område innen behandling av forskjellige lidelser i hud. Dette er en fin introduksjon, men ulempen er at mange av områdene får en relativt kort beskrivelse, og for mange problemstillinger fungerer boken derfor ikke som en god lærebok. Sammen med vedlagte DVD vil den imidlertid være et fint supplement til de som driver med denne typen behandling.

Kim Alexander Tønseth

Avdeling for plastikk- og rekonstruktiv kirurgi
 Oslo universitetssykehus

Ensidig etikkseminar

Hallvard Fossheim, red.

More than just bones

Ethics and research on human remains. 160 s, ill. Oslo: Forskningsetiske komiteer, 2012.

Pris Gratis

ISBN 978-82-7682-065-2

Forskningsetikk er i vinden for tiden – og det skulle da også bare mangle. Det er heldigvis lenge siden mektige professorer fritt kunne bruke intetanende pasienter som «forsøkskaniner» i vitenskapens navn. Slik forskning er nå underlagt strenge, internasjonale, velkjente regler.

At etiske regler også gjelder for forskning på gamle, navnløse skjeletter kan kanskje virke underlig og unødvendig for mange, men slik er det altså blitt etter at Lønning-utvalget i 1998 bestemte at all forskning på slikt materiale – uavhengig av alder – først måtte gjennom en godkjenning av det såkalte «Skjelettutvalget», eller *Nasjonalt utvalg for vurdering av forskning ved bruk av menneskelige levninger*, som det egentlig heter. Utvalget er underlagt de forskningsetiske komiteene. Norge er et av meget få land i verden som har en uavhengig komité med myndighet til å avgjøre om forskning på skjeletter fra f.eks. middelalderen er etisk akseptabelt eller ikke. Eksempelvis har vårt naboland i sør, Danmark, ikke noe slikt.

Denne lille boken er en presentasjon av åtte foredrag som ble holdt på et seminar 20. oktober 2010 i «Skjelettutvalgets» regi. Man kunne kanskje forventet at presentasjonen hadde gitt et mer generelt bilde av dagens forskning, og håpet at den ville se fremover i form av råd og visjoner til nytte for fremtidens forskere. I stedet er søkelyset rettet mot det gamle samiske skjelettmaterialet som i 2011 ble utlevert fra Universitetet i Oslo for å begraves på nytt. Bortsett fra å presentere flere feil omkring tilblivelsen, oppbevaringen og relasjonene knyttet til dette materialet, synes ingen av de norske foredragsholderne å ha hatt alvorlige motforestillinger til at anonyme skjeletter fra 1200–1600-tallet (som dermed faktisk er automatisk fredet!), og som vi ikke med sikkerhet vet er samiske, blir destruert etter krav fra en liten, ortodoks kirkeforening. Heller ikke ser man betenkeligheten i at et politisk organ – Sametinget – er satt til å avgjøre hva som er forskningsrelevant, og hva som ikke er. For det må i det minste sies å være uvanlig når en utenlandsk forskers søknad om å få måle skjelettproporsjoner blir avslått med begrunnelse i at han mangler innsikt i samisk kulturhistorie (s. 42). Da er det faktisk befriende å lese innleggene fra de to utenlandske bidragstyperne, Niels Lynnerup og Sebastian Payne fra henholdsvis Danmark og England, hvor man åpenbart har et ganske annet og mer nøkternt syn på særbehandling.

Dersom denne konferansen utelukkende var ment å presentere gjentakelser av en opprivende strid som partene nå burde ha lagt bak seg, er det vanskelig for utenforstående å se hensikten med boken.

Per Holck

Institutt for medisinske basalfag
 Universitetet i Oslo